

Věda (vědy) o člověku / Člověk a věda (vědy)

Karel Floss cituje se souhlasem jakýsi názor (Chisholmův), že o člověku nemůže být věda. To je sice viděno správným směrem, ale nejde to dost daleko, není to dost „radikální“, nejde to ke „kořenům“. V jistém – nepochybně oprávněném – smyslu totiž platí, že „věda“ (jak jí dnes rozumíme, jak ji chápeme) není vlastně možná o ničem skutečném, přesněji o žádné pravé skutečnosti, o žádném pravém jsoucnu. Nejde tedy pouze o „vědu o člověku“, že je nemožná; nemožná je věda o jakémkoli pravém jsoucnu. Takže budeme-li se tázat, proč tomu tak je, nesmíme se orientovat pouze na člověka a vykládat to snad jeho mimořádným postavením ve světě, ve Vesmíru apod., nýbrž musíme to vidět jako záležitost obecnou, týkající se všeho (opravdu) „skutečného“, všeho (vskutku) „jsoucího“. To tedy platí na jedné straně; ale na druhé straně je přece zřejmé, že jakási věda o člověku, ale také o všem živém, dokonce o všem jsoucím, být může, a že takové vědy existují a že jich je celá řada (a dokonce občas přibývají nové). Tož co z toho můžeme uzavřít? Inu: takové vědy opravdu možné jsou, ale nikdy nedokáží nejen postihovat, ale dokonce ani se pokoušet postihovat, nedokáží se vztahovat (ba ani jednorázově vztáhnout) k žádnému (pravému) jsoucnu jako k celku, tedy ve všech směrech, ze všech stran, nic nenechat bez povšimnutí.

(Písek, 110821-2.)